

מפגשים לח"מ עם "הפנתריט השחורים"

ירושלים, 13.4.1971.

נכחו: רה"מ ג. מאיר, השר י. אלון, השר מ. חזני;

נציגי "הפנתריט השחורים": ה"ה אלבז יעקב, מרציאנו רמי,
מרציאנו סעדיה, לוי דוד, ארזגיל ראובן, אלבז יעקב.

רשמה: ש. יפה.

כולכם מירושלים?

רה"מ ג. מאיר:

כן. אנו מבקשים את סליחתכם על דלות-לסוננו,
שלא נוכל להתכבא בעברית ספרותיה, אלא פל כפי

מר ר. אברגיל:

שלמדו אותנו.

אתם מעשנים?

רה"מ ג. מאיר:

כן, חודה.

מר ר. אברגיל:

אתם ילידי הארץ?

רה"מ ג. מאיר:

כולנו ממרוקו, - אני מרבאט.

מר ר. אברגיל:

אני רוצה לומר, שמאז הקמנו את הצעקה, מוכרח לכם
הבעייה. אבל היא מוכרח מזמן, אלא אצאצא את טערים לה יותר מאז הקמנו את
הצעקה. כולם יודעים, שקיים בארץ פער מכללי וחברתי וכל אחד אומר זאת
בצורה שמוצא לנכון.

לאיזה בית-ספר הלכת?

רה"מ ג. מאיר:

למדתי עד כחה ג' בלבד.

מר ר. אברגיל:

באיזו שנה?

רה"מ ג. מאיר:

עד שנת 54-1953.

מר ר. אברגיל:

מה עשית אחרי זה?

רה"מ ג. מאיר:

הייתי ברחוב, בבתי-משפט, בבתי כלא, בדרך היסורים.

מר ר. אברגיל:

לא עבדת?

רה"מ ג. מאיר:

כן, כאשר יכולתי. רק בעבודה-בנין עסקתי. אין לי כוח
להמשיך לעבוד עוד בכנין. אני נשוי ויש לי ילד.

מר ר. אברגיל:

ומה עושה אחת עכשיו?

רה"מ ג. מאיר:

פועל-נקיון.

מר ר. אברגיל:

בעירייה?

רה"מ ג. מאיר:

בשיכון הסטודנטים, בקריה-שמואל, זה חדשים-שלושה.

מר ר. אברגיל:

- מה עשיה עד אז? רה"מ ג. מאיר:
- החבטלתי, הסתובבתי. מר ר. אברגיל:
- היית רשום בלשכה-העבודה? אין להם עבודה להציע? רה"מ ג. מאיר:
- ישנה עבודה-בנין ובחי-חרושת, אבל משלמים שם ארבע-
מאות לירות לחודש, ובפמוצע עובדים שם עשרים יום בחודש
בלבד, ומגיעים למשכורת של 360 לי בלבד. מר ר. אברגיל:
- באיזה ביה-הרושת עבדת? רה"מ ג. מאיר:
- בביה"ר פרידמן, ועזבתי את המקום ואחר-כך - בביה"ר
לנעלים אמריקאיות, וגם את העבודה הזאת עזבתי. מר ר. אברגיל:
- מתי עבדת ב"פרידמן"? רה"מ ג. מאיר:
- ביה"ר האחרון שעבדתי בו היה "פרידמן", ועזבתי את
המקום לפני ארבע שנים. לפני-כן עבדתי בביה"ר לנעלים
אמריקאיות וב"מדליות" ובעוד כמה מקומות. לא הספקה לי המשכורת שם
ולכן - עזבתי. מר ר. אברגיל:
- יש לך ילד אחד? רה"מ ג. מאיר:
- כן. הוא בן שנתיים וחשקה חדשים. מר אברגיל:
- אשתך אינה עובדת? רה"מ ג. מאיר:
- לא. אין פעוטונים לילדים, ואינה יכולה לצאת לעבודה.
ולפני שילדה את הילד? רה"מ ג. מאיר:
- אני נשוי אחת ארבע-שלוש שנים ולא אצאצא אצאצא עשרים
שנה. מר אברגיל:
- ואם יהיה מקום לילד בפעוטון - חלך אשתך לעבוד? הסר מ. חזני:
- כן, היא הייתה יוצאת אז לעבודה. מר אברגיל:
- במה עבדת לפני שהתחתנת? רה"מ ג. מאיר:
- גם אז עבדתי בספונג'ה. מר אברגיל:
- מגבלות רבות עומדות לפני אשים כמוני: אין להם אפשרות
להתקדם. איננו רוצים שיחנו לנו קצבות או נדבות. אנו בריאים ומסוגלים
לעבוד, אלא שיחנו לנו את העבודה האפשרות להתקדם.
לא באנו לדבר על עבודתי הפרטית, כי אלו היתה זו
הבעיה שלי - היה זה מצויין. ישנה בעייה של העדה הספרדית, שמהווה
65% מכלל האוכלוסיה בארץ. מצבה של עדה זו גרוע ואנשיה חיים בקו העוני,
כאשר הם משתכרים כארבע מאות לירות לחודש. מדובר כאן במשפחות בעלות שרה
ילדים ויותר. זה לא מספיק להם למחייתם. הסתובבתי בשכונות וראיתי, אם כי
בעבר לא הסתובבתי כך. אבל עתה - הדבר הזה מעניין אותי.

רה"מ ג. מאיר: מהיכן קבלתם את השם שלכם?

מר אברגיל: מעצמנו. ישבנו וחשבנו, וישנם כמה חברים, שהגיעו יחד

למסקנה, שאנשים כמונו, או ספרדים שלנו ניטו כחות עצמם בכל-מיני שמות,

כגון: מ"ש, ג"ל (רה"מ ג. מאיר מה פירוש הדבר?) "למען ספרדים, או

עיראקים". מפלגות שונות ניטו את הדבר, ואיש לא שמע להם, אמרו, שהנה

עם עוד אחד, אאצאשרוצה להגיע לכנסת, על-חשבון המקו, ה, המסכנים.

לנו איך סיכוי להגיע לכנסת, סבלנו וראינו כל שעבר

לינו, כאשר לפני 22 שנה חיינו על תבול ומאז הגענו ארצה גרים אנו באותם

חנאים, עד היום הזה. במשפחתי עשר נפשות ושבעה מאתי במוסדות לעבריינים.

במארוקו זה לא קרה לנו ולא היה קורה, שאחותי תהיה

נעה-רחוב. מרץ אנו רואים את כל זה, שאמנם קורה לנו.

רה"מ ג. מאיר: איך הגעתם לשם "הפנתריים השחורים"?

מר סעדיה מרציאנו: ישנו ארגון "קטמון למען קטמון", ועוד כמה וכמה

ארגונים קמו עד היום, וכולם נעלמו או נרדמו. השם הזה

היה מובע ומעורר.

רה"מ ג. מאיר: מהיכן קבלתם את השם הזה?

מר ס. מרציאנו: זה שם שביע.

רה"מ ג. מאיר: לא שמעתם על השם הזה במקום אחר?

מר ס. מרציאנו: אנו יודעים עליהם, שהם תומכים בפתח, וחם נבד

יחודים.

רה"מ ג. מאיר: אם כן, מדוע לקחתם לכם את השם הזה?

מר ס. מרציאנו: כי זה נתן לנו את המחץ, לעורר את הרעש סביבנו,

ושחיה חגובה למעשינו.

מר ר. אברגיל: לענין השם: יחכן שיש לנו ארבעים אחוז מהאידיאולוגיה

של "הפנתריים השחורים" בארה"ב, שהיו גם הם מקופחים,

"דמוקים", והעובדה שהם אלימים - אנחנו איננו כאלה.

רה"מ ג. מאיר: הם גם אנטישמיים.

מר ר. אברגיל: אנו ספורים למדינה שלנו ופטריוטים ואוהבים אתה.

עצם העובדה, שאנו ערים לבעייה המגבילה את הילדים שלנו

ואוחנו, ורוצים שילד שצריך ללכת לצבא, יוכל להיות חבריא וראוי לשרת בצבא,

וצריך לטפח אותו מתאם, - מוכיחה על כך. אני, אאצא עקב העובדה, שלא היה

ל מה לאכול בתור ילד, והייתי מסתובב ברחוב והולך לשוק המכוניות, כדי

לגנוב עגבניה - (רה"מ ג. מאיר: אבא שלך לא עבד?) בשנת 1952 נעשה נכה.

שאנו ממארוקו בשנת 1947, ועוכבנו באלג'יר, עקב המלחמה כאן. עם סיומה

- הגענו לפרדס-כץ. במארוקו היה אבי אינסטלטור. מרץ לא עבד בתחילה.

חיינו בפרדס-חנה, וישבנו שש חודשים מספר. החורים שלנו היו ממורטרים וחייטו

מקום-עבודה, ומצאו בירושלים שכונה, בשם מוסררה, שלא היו בה אנשים. פלשנו - כמה משפחות, לאותה שכונה, וחמשים מטרים משם היה כביש שבטי-ישראל. שימצנו את הבנינים וגרנו שם. אני נכנס לבתים שבגבול, ולקח מה שהשארנו סמליטים ערביים. באחד הימים נפל לו על גופו חלק מג, שהחמוטס, ושל ושבר את צלעותיו, ומאז - אינו עובד. אמא יצאה לעזור בעבודה. כולנו היינו אז קטנים. היא השתכרה 35 אגורות לשעה עבודה, בשיכון הסטודנטים. אחרי עשרים שנה-עבודה, הגיעה למכסימום של 400 ללחודש, והיום היא נכה בשמונים אחוז, עקב העבודה הקשה שעבדה, ושצריכה היתה, יחד עם זאת, לטפל בילדים.

כה"מ ג. מאיר: כמה ילדים אחת במשפחה?

מר ר. אברגיל: היינו 14, ונשארו כחיים עשרה.

כה"מ ג. מאיר: אחת הגדול שבהם?

מר ר. אברגיל: אני אמצעי. האחים הגדולים שלי נשואים.

כה"מ ג. מאיר: הם עובדים?

מר ר. אברגיל: גם הם עוסקים בעבודה בזויה. קודם-כל הם היו במוסדות-

פוטעים. חלק גדול מאחנו התנוון ואין לו ממש שום

דחף לעבודה. איש לא הינך אוחנו לכך, שצריך לעבוד קשה.

האח שלי נמצא עשרים וחצי שנים בארץ, ואינו יודע לדבר

עברית. אני מדבר טוב ממנו, כי אני נמצא יותר ברחוב. הוא אינו יודע קרוא

וכתב, וכן שאר האחים שלי. כל זה - עקב זה שניתן לנו חינוך גרוע,

חתת הפיקוח של המורים שנחוריי-קרתא, וכאשר לא ידענו לצטט מסוק מהתורה,

גרשו אותנו לשבוע מביח-הספר. לא היה משעמם לנו, כי היינו מסתובבים

על הגבול, ואיש לא אמר לנו דבר.

ההורים שלנו היו עסוקים בחיפושים אחר אוכל, סיוכלו

להאכיל אותנו.

מר ס. מרציאנו: לא באנו לספר קורות-חינוך כאן. באנו להתריע.

כה"מ ג. מאיר: חברך לא גמר עדיין את דבריו...

מר ר. אברגיל: מצב זה נמשך כבר עשרים ושתיים שנה. מה שקורה היום

הוא, שהפער החרבותי מתרחב והולך. אמרתי, שהמשלה החלה

להיות ערה לכך ושמעתי בכנסת, שמר ביבי אמר, שזה ענין של שכחה... את לא

היית אז, כאשר פחאנו כף, כאשר אורי אברני דיבר, ואמר כמה מלים. הוא אמר,

שזה ענין של שכחה; איך אפשר לשכוח ערה במשך 22 שנה ולהפקיר אותה?

אנו רוצים שמדינתנו תהיה חזקה, והסברתי מדוע אנו רוצים

שהצבא שלנו יהיה חזק. עקב זה שבנתי פעט עבנניה ב"מחנה-יהודה, היה לי

חך ולא יכולתי לשרת בצבא, והחחלתי לסבול רגשי-נחיתות, שלא ניתן לי לשרת

בצבא. אמרתי, ובכיתי, שאני רוצה לשרת בצבא והמסיטיאטר אמר, שלא מקבלים

אחיי. היום אמרו, שיחקנו את הסעות הזה. ומה דינס של אלה, שלא שרתו?

כה"מ ג. מאיר: האחים שלך לא היו גם הם בצבא?

מר ר. אברגיל: אף אחד מהאחים שלי, בגלל התיקים שהיו לנו במשטרה. יש לי אח קטן, שהיה בצה"ל, ואמנו אותו, והוא יצא עם ציון לשבח, אחר שהיה "פייטר" בצנחנים. היום יש לו שני ילדים והוא גר בחדר אחד, וכאשר חלף למשטרה, אמרו לו, שהיה לו תיק ואינו יכול לעבוד לשרת. בשביל הצבא היה כשר ובשביל המשטרה - לא. זו אחת הדוגמאות.

רה"מ ג. מאיר: בגלל התיק שהיה לו לפני הצבא?

מר ר. אברגיל: כאשר היה בן 12 שנים.

מר רמי מרציאנו: אני בן 21, הייתי בצבא שלושה חדשים. עקב האפליה שאומרים שאינה קיימת, ולדעתי - היא קיימת. ואני הרגשתי בח - הוצאתי מהצבא.

רה"מ ג. מאיר: מה היה?

מר ר. מרציאנו: החגיגתי לצה"ל ולפני כן גרתי במוסדרה, ואמרו לי:

מדוע רוצה אחת ללכת לצנחנים? אחת קטן ולא תוכל

להשתלב בפעילות שם. אמרתי שהגעתי משכונת מוסדרה ומאז שנולדתי ועד היום אני יודע מה נתן צה"ל למדינה ולנו, ולא מחדנו מהלגיטוריס ויש מי שדואג למדינה. אמרתי שבמלחמת ששת הימים הייתי ליד הגבול ואפילו מקלט לא היה לנו, ואמרתי שראיתי איך צנחנים נוחנים עצמם על המדינה, ואיך נשען דם. ארתי, שאני רוצה לתת משהו למשפחה הצנחנים. החגיגתי והשתלכתי בפעילות הראשונה בתל-השומר, קודם-כל, ואחר-כך העבירו אותנו לבסיס בשטחים והחלנו בחירונות. כאשר באתי לשם - הייתי אחד הבודדים מעדות-המזרח. כולם היו קיבוצניקים, אירופאים, בריונים.

רה"מ ג. מאיר: מה זה "בריונים"?

מר רמי מרציאנו: הם היו גבוהים, וחזקים. ואני, עקב חת-תזונה הייתי בלתי יעיל, ולא השתלכתי אתם בכוסר וברמת השכל. הם דברו על גאומטריה ואינציקלומדיה ולא השתלכתי בחברה, וזה עקב אי-טיפוח הנוער הקיים בארץ.

במשך הזמן הרגשתי שהמ"כ"התלבש" עלי בצורה גסה מאד.

ובכל-זאת נתתי כל מה שהיה לי, כוח-רצון ומאמץ קשה מאד. והגעתי ממש לשלבסם הסופיים של החירונות. שבועיים לפני שיצאנו לרגילה, ואחר-כך לקורס בניחה, יצאנו למסע אלונקות. באמצע הדרך היה איש בשם קאשי, שנהרג אחר-כך בבקעה, מכדור בראש, והוא היה מסכן - גם כן מזרחי, תמיד הייתי עוזר לו. טיפוח חמשי למנות-בוקר ועד יום ששי אחרה"צ, כאשר הלכנו הביתה, היינו מנחצים נעלים, והיה יושב ונרדם באמצע. צריך הייתי לגלח אותו, להריץ אותו שלא ישן. נתתי כל מה שהיה לי ואולי לא אגיע למה שצריך להגיע, ואז - לחות שיגיע הוא.

באותו הלילה יצאנו למסע והוא נשאר "פדלאה". את יודעת

מה זה "פדלאה"? - (רה"מ ג. מאיר: לא.) זה שנשאר תמיד בסוף, מפגר אחרי כולם. הוא הגיע לסוף וניסיתי לעזור לו, דחפתי אותו ונתתי לו דחיפות, שילך קדימה. ואז, מ"כ אחד, בשם לנדאו, אמר לי שאעזוב אותו, והוא נתן לי את היד שלו, וכולט אמרו לי שאני שקרן, והוא הפיל אותי על היד, ושט אותי על אלונקה ואחר-כך ערכו מסע אלונקות, כי אמר שנפלת וכלככתי אותו

ובאמצע המסע אסור להרעיש ולדבר,

לפנות בוקר הגענו לבסיס ואמרו לי, שאני משוגע ולקחו אותי לפסיכיאטר, בתל-השומר. ספרתי לו את הסיפור והוא אמר: אני מצטער, אבל עקב זה לא חמשיך עם הפלוגה שלך, וזה - אחרי כל המאמצים שלי, ונחננו לי פרופיל 56. הוחזרתי לבסיס, כאשר החברה שלי בתירונות ואני צריך להיות אפסנאי. לא התביישתי בצהצוח הנעלים של החיילים, כל הכבוד וכל דבר צריך לדעת, אבל ראיתי את החבר"ה שלי מטיימים את החירונות, כאשר אני מתגבר אחריהם בצורה קיצונית כזאת.

ביום אמסדרך הממקד - בא הרס"ר ואמר: מה אתה עושה

פה? - עליך להיות בפלוגה. מה אתה עושה בפרופיל 56? בשטחים אסור להיות ש פרופיל כזה. והעבירו אותי לתל-השומר ומשם לפלוגה, שמכל החילות העבירו אליה חיילים ש"החמדלאו" ו"החמברו" והשאירו אותם למחזור נוסף. בשבילי - זה לא היה שום דבר. קבלתי התקפת-עצבים.

הכניסו אותי לבית-הסוהר, כבלו אותי באזיקים, והניחו אותי על הרצפה. למחרת בבוקר אמר לי הפסיכיאטר, שאיני יכול לשרת בצה"ל.

אחרי שנה וחצי סידרו לי שחרור במילואים. (מגיש לרה"מ

את מנקס המילואים שלו). ביקשתי להתקדם ולהוציא רשיון לרכב ולקנות איזו מטאת או דבר דומה, כדי לעזור למשפחה שלי, ואמרו לי, שאני, עם פרופיל כזה, איני יכול להוציא רשיון - נהיגה במטאת. אבל מילואים יכול אני לעשות ולעזור למדינה ולהחזיק נשק - יכול אני? להרוג עם דכב מסובל אני, ולהחזיק ברובה וכדורים - אין זה מסוכן בשבילי?

רה"מ ג. מאיר: במה אתה עובד?

מר רפי מרציאנו: איני עובד. לפעמים אני עובד במלגה בסבלות פה ושם, ואיך שהוא אני מסתדר.

רה"מ ג. מאיר: מהלשכה לא שולחים אותך לעבודה?

מר רפי מרציאנו: אף פעם לא הייתי שם.

בשנת 1966 עבדתי בחברת-ביטוח"סהר", אצל מר הרבורגר,

כנער-שליח. במשך שנה עבדתי כמו לעון. הייתה שם קומה, הייתה הגב' פרידה, והייתה הגזברית, והייתי הולך לגבות כסף מאנשים במקומות שונים.

הייתי מביא סכומים של מאה ועשרים אלף עד מאתיים אלף לירות, שהתזקתי ביד. עצם ההעובדה, שבידי היה כסף, ושנחשבתי אדם נאמן ובעל-הבית ראה ששמי

רפי, כשם הבן מז, וכולם רצו לעזור לי. אמרו שישלחו אותי לקורס בתל-אביב - קורס של סוכני-ביטוח. אמרו לי שאשאר שנה בתל-אביב ואחרי שנה אתגייס

לצה"ל ואחר-כך תהיה לי עבודה בטוחה. תוך שבועיים לפני המקרה באה המשטרה אלי, בלי שאני עברתי, ואסרו אותי ואת אבי, ואמרו: אתם חשודים ברצח,

בידרצחת זקנה, שכנה שלנו בלימסא, ואמרו לנו שאני ואבא עשינו זאת.

עצרו אותנו לארבעים-ושמונה שעות. אחרי זה אמרו, שהם מצטערים, כי חפסו

מר רפי מרציאנו:

את האשמים יומיים היינו בכית-הסוהר. במשך שנה לא הוסרתי יום-עבודה אחד, כאשר עבדתי בחברת-הביטוח, אבל כיום אחד הגבילה אותי המשטרה לכל החיים. חזרתי לחברת הביטוח וסיפרתי שעצרו אותי כחשוד ברצח. הם דברו ביניהם וכאשר זה הגיע לענין של משטרה, ולהבחן ביטוח אין קשר למשטרה, אמרו לי, שאיני יכול לעבוד אצלם. כל החיים שלי נהרסו. התחלתי לעבוד בסבלנות, לעזור למשטחה, וכך המצב עד היום.

חשר י. אלון: בן כמה אתה היום?

מר רפי מרציאנו: בן 21½.

חשר י. אלון: היכן למדת?

מר רפי מרציאנו: בבית ספר על-טס דוד רמז, שש שנים למדתי בבאר-יעקוב, וכן למדתי במשך שנתיים ביסוד-החורח.

חשר י. אלון: עד איזה גיל למדת?

מר רפי מרציאנו: עד גיל 14.

מר סעדיה מרציאנו: אדבר בשם האנשים שבאנוש בשמם ולא בשמי.

רה"מ ג. מאיר: כמה ישנם בארגון שלכם?

מר ס. מרציאנו: חברים קרובים - חמשת-אלפים. וזה מלבד אוהדים, שמספרם גדול יותר.

מר ר. אברגיל: בירושלים בלבד מונים חברינו חמשת-אלפים. אבל יש לנו חברים, שמחכים בכל הארץ. אחמול היו אצלי חברים מתל-אביב, חיפה ומקומות אחרים.

מר ס. מרציאנו: אחם דוח"ות על כך וכך אחוזים של טשעים, שלא לומדים, שנמצאים במוסדות, אבל היה רצוי יותר לרדת לאנשים אלה ולא לקבל את הדוחו"ת האלה. אני מכיר את המקומות האלה וגרתי באחד מאלה - במוסדרה, שם יש אלפי בחורים צעירים, ממוסדות-נוער, ואלפי אחרים שנמצאים בבתי-סוהר, אלפי בחורים שמשפחות מרובות-ילדים, שהן במצב גרוע והם מידרדרים יותר ויותר. זה ענין שגדל והולך.

רה"מ ג. מאיר: כמה אתה עובד?

מר ס. מרציאנו: איני עובד.

רה"מ ג. מאיר: כמה עבדת?

מר ס. מרציאנו: אף פעם לא עבדתי.

רה"מ ג. מאיר: מדוע?

מר ס. מרציאנו: מדוע? - אילו היה מה שר המשטרה - הייתי אומר לו - מדוע.

רה"מ ג. מאיר: אבל אני שואלת אותך - מדוע?

מר ס. מרציאנו: הייתי בבתי-מעצר ולא בכית-ספר. הנערים האלה נמצאים

במצב גרוע.

ר"מ ג. מאיר: מדוע אינך עובד? אתה הולך ללשכה-העבודה?

מר ס. מרציאנו: לא.

ר"מ ג. מאיר: מדוע?

מר ס. מרציאנו:

כי זו המחלה של העדות שלנו, שרוצים שהם יעבדו וחס רוצים ללמוד ולא לעבוד. אחרי שהם מחבלגלים במוסד, בגלל כל-מיני סיבות, שואלים מדוע איננו עובדים...

ר"מ ג. מאיר: האם רק אתם עובדים בארץ הזאת?

מר ס. מרציאנו: השאלות ששואלים אותנו - "מדוע אינכם עובדים?" -

ר"מ ג. מאיר: אני שואלת כל אחד, שהיה נכנס אלי, את אותה שאלה.

מדוע שואלת את עכשיו? - כי כאשר ההורים שלכם באו אצל,

- לא הייתה כאן עבודה. עשינו אז גל-מיני עבודות-דחק, והייתי אז במשרד

העבודה, אבל זה שנים אחדות שאין חוסר-עבודה בארץ. יש קורסים למקצועות

שונים, מטעם משרד העבודה ויש בהי-סטר מקצועיים.

מר ר. אברגיל: במשרד העבודה לא התקבל אף מעט בחור מחסוג שלנו,

ורק בזמן האחרון, נעשו פתאום טובים והתחילו מקבלים אנשים

שלנו לקורסים.

ר"מ ג. מאיר: עד עכשיו לא קבלו?

מר ר. אברגיל: הם בררו את אלה, שרצו בהם. כלומר, לקחו את מה שהיה

נוח להם.

ר"מ ג. מאיר: הייתי במשך שבע וחצי שנים שר-עבודה, וחשב אלון -

היה במשך שש וחצי שנים שר העבודה. אטנו סידרנו באותן

שנים ימי-עבודה ולקחנו צעירים, בני 14-15, אחרי בית-ספר ולימדנו אותם

מקצע ושילמנו להם אז, בשנות החמישים - 2.5 לבעד זה, שיוכלו ללמוד, כדי

שיוכלו לקחת הביתה את הכסף הזה. היה זה בזמן שהיה חוסר-עבודה בארץ.

עכשיו אין חוסר-עבודה וכל אחד, שהיה נכנס אלי, הייתי שואלת אותו - במה

הוא עובד.

מר ר. אברגיל: החינוך מטפח את האדם ומראה לו איך לעתיד חיינו. איך

אפשר לבוא ולדרוש מילד-ש-גדל יחד עם עשר נפשות בחדר

אחר, וחייב כל הזמן את החרוב, ומצא את הנוער של השוליים, כפי שמכירים

אתם אותם, ונוער זה החרגל, שבלי עבודה אפשר למצוא דברים רבים ושונים

וילד תגביע לגיל כזה, רוצה להיות בן-אדם ולהיות אב לילדים, והוא נמצא

במבוי סתום והחברה רואה בו אדם פטלוגי, אינווליד, ומכל מקום מצביעים על

עברו. ואני יודע דבר אחד: יש לעבודה אחת ויחידה: עבודה שחורה. כאשר הייתי

לפי ילד, רציתי להיות חימאי ולעבוד במכון וייצמן. היו לי כשרונות כאלה,

אבל לא הייתה לי האפשרות. היום אני לא רוצה לעבוד פה בבנין, אלא ללמוד.

אני רוצה להמשיך את הלימודים שלי, ואני רוצה שחיה לי עבודה, שבוחר אני

לעצמי, ולא מה שכומים עליו.

ישנם בחורים רבים, שאפשר להציל אותם וצריך לבוא

לקראתם ולתת להם אפשרות. לנו לא נחוו את האפשרות הזאת.

כאשר אמרנו בלשכת-העבודה, שאני ממוסרתה, - הם ידעו מי גר באותה הסביבה, כי זה מין גטו כזה. לא באנו לתח כאן פתרונו, אלא לספר עובדות והפתרונות בידיכם. לא למדנו כל כך הרבה, על-מנת לבוא ולתח פתרונו.

השר י. אלון:

סעדיה, כמה שנים למדת, ואיזה בית-ספר סיימת?

מר ס. מרציאנו:

סיימתי בית ספר במוסד לעבריינים, עד גיל 14, במשך שלוש שנים.

השר י. אלון:

אחרי המוסד - היו לך עניינים עם המשטרה?

מר ס. מרציאנו:

מעצרים.

כמו שאמרתי: שואלים אותנו כל הזמן מדוע איננו

עובדים. האם יחנו לנו ללמוד? אם יחנו ללמוד - הנערים ילכו אחר-כך לעבוד מרצונם החפשי. זה אחד הדברים, שאני חושב שצריך לעשות: אני בגילה של המדינה ונולדתי בארץ ויש לי מבטא מרוקני, וזה מסבא מלמד על כמך דברים.

רה"מ ג. מאיר:

אני נמצאת כבר חמשים שנה בארץ ואומרים לי, שאני בעלת מבטא אמריקאי עד היום הזה. לכן, זה אינו אומר

שום דבר.

מר ס. מרציאנו:

אח גמרת בית ספר בארה"ב?

רה"מ ג. מאיר:

בודאי. אתה יודע מה עשיתי שם? כאשר למדתי - אחרי

יום-הלימודים, התחלתי עובדת. ומדוע? - אחותי, כאשר למדה

באוניברסיטה באמריקה, לא במארוקו ולא בארץ, היא היתה מגישה לשולחן-שודנאים, כדי שחרויה למייתה. גיטי, שחי אז באריקה, הסיק את התנור לחימום, בבתיים שובים, כאשר היה סטודנט, כדי שיהיה לו ממה לחיות.

לכן, אינכם צריכים לחשוב, שבאמריקה כולם עשירים.

השר מ. חזני:

בני היה באמריקה לפני שר שנים, ועבד כמשך שנתיים

בבלוח, כדי להתקיים.

מר ר. אברגיל:

לפ לי יש 14 אחים, וגרנו כולנו בתדר אחד, בגולשל

שלושה מ"ר.

רה"מ ג. מאיר:

הבן שלי נסע אחר אמלחמת-השחרור ללמוד באמריקה. הוא

למד ועבד גם יחד. ובמה עבד? - במשרד, שעסק בחבילות,

והיה אורז ומסדר את החבילות. זו אינה בושה.

מר ס. מרציאנו:

זה נכון. יש לי חברים, שלא נותנים להם ללמוד, אלא

לעבוד בחבילות. יום אחד עלולים לומר להם: סטום!

השר י. אלון:

אני חצה לשאול אותך שאלה: נניח, שהייתו אומרים לכתוב

מה שהיה - היה. לא יכולים להחזיר הכל בבת-אחת, כאילו

נולדחם אחמול. נניח, שהייתו אומרים, שכל החברה בגיל שאחרי שרות צה"ל,

ילמדו שלוש פעמים בשבוע, בכל פעם שעהיים (בשעות הערב) האם אפשר יהיה לארגן

חברה שילכו ללמוד בערב? וילמדו לימודים מסודרים?

זה שלב מתקדם, אבל לא יפתור אתהבעיה.

מר ר. אברגיל

כאשר באתי מאמריקה, אחרי הלימודים, לא הלכתי לעבוד

רה"מ ג. מאיר

במשרד, אלא בחקלאות. הלכתי למרחביש, ולא החביישתי

בזה.

במוסררה בוחים מבית-הספר ולא לומדים בו.

מר ר. אברגיל

אני שואל אם אנשים יהיו מוכנים להקדיש זמן פעמיים-

השר י. אלון

שלוש בשבוע, בשעות הערב, ללימודים, כאשר במשך היום

עבדו, וילמדו באופן מסודר.

המועדון לצורך זה יהיה בכל מקום שנחליט שיו.

אי-אפשר להכניס בחור כמוך לכתה ג' בבית-ספר עממי.

אלה שחם בני 15 - ילכו לזה, ילמדו מקצוע חוץ כדי עבודה?

השר מ. חזני

זה יהיה קשה להם, כמ אשר יעבוד ויחזור

מר ט. מרציאנו

הביחה, הוא לא ישן טוב.

נסדר להם לינה מחוץ לבית, ואם ילכו לזה? אני רוצה

מר מ. חזני

לראות את רשימת אלה, המסכימים לכך.

אם אתה מוציא אותו מהבית, מיד תהורים יאמרו פלה, וגם

מר דוד לוי

האחות.

לגבי הנערים של היום - קודם-כל החינוך בבתי-הספר גרוע

מר ר. אברגיל

מאד. קודם-כל - הסבנים של בתי-הספר.

כולכם הלכתם לבתי-ספר דתיים?

רה"מ ג. מאיר

כן, כולנו. אותו חינוך ואנו בית-ספר.

מר ר. אברגיל

אני עברתי יותר מ-15 ישיבות.

מר דוד לוי

נניח שצאצא שיצא משהו מהקורסים האלה, - אך אהנו הכנו

מר ר. אברגיל

רשימה בה יש נקודות, הידועות לכם ורוצים אנו להעלות

אותן כאן. אני רוצה להעלות זאת במני משרד החינוך, משרד הסעד וכל הגורמים

האחרים

"דיוור"

1. יחוסלו משכנות העוני בהקדם.

2. חיטסק בניית ריכוזים בצורה "גיטו לשחורים", כגון שמואל-הנביא,

ה"קטמונים".

3. יש לבטל את המוסדות המשניים למשרד הטיכון (כגון פרזות ועמידר)

ולקצר את דרך היסודים של האזרח; לתת שיכונים לזוגות צעירים בצורה שתאפשר

להם לבנות את עתידם בצורה נאותה, ולא תחת לחץ של משכנתא כבדה; לפי הנאי

עלים חדשים ולפי מצבם הכלכלי.

4. משפחות מרובות ילדים (2+7) ומעלה יקבלו דירות בודל 100 מ"ר

בהתחשב בתנאים הסוציאליים או לפי מצבן הכלכלי.

5. אין להוציא אדם שפדירה שמשל אליה, אלא תינתן דירה תמורת דירה.

6. ביטוח לאומי יתחיל לחתום על מחילד הראשון ולא מהילד הרביעי כפי שזה נחוג היום.
7. עבור שנער, יהיה בעל זכות בטרם כניסתו לבקר עו"ד או כל אדם קרוב אחר ולחודיע באופן אישי על מעצרו לקרוביו.
8. שיטור תנאי התזונה בבתי-הסוהר ובבתי-המעצר, ביקורת מדי שבעים ממשרד הבריאות לביקורת תברואחית.
9. יבוטלו ההפלות הקיימות בתוך בתי הכלא, כגון אשפוזים-על השפוזים על מעילות ועברייני הצווארון הלבן יקבלו תנאים שווים לשאר עבריינים.
10. חוקם ועדה בלתי-חלויה לחנינה.
11. חוקם ועדה מומחים שתברר אפשרות שיחרורם המוקדם ושיקומם של עבריינים ועצורים.
12. יימסך חמצן בו מרבית שופטי השלום הם אנשים שקודם למינויים עבדו בתביעה הכללית או בשרות הממשלתי.

מוסדות לנוער עברייני

1. יש לחסל את המוסדות לעבריינים צעירים, שהם חממה לגידול עבריינים לשחיד.
2. במקום מוסדות לעבריינים צעירים יש לשקם ולשלבם בחברה בתנאי-פנימיות, בתי-ספר חקלאיים ובתי-ספר מצועיים.

בציוח חינוכו

1. פוטונים עד גיל 4 חינוט. לשלב ילדים אשכנזים וספרדים. אובה.
2. בני-חובה עד גיל 6 חינוט במקביל יתחילו ללמוד בגיל רך.
3. בתי-ספר יסודיים, על-יסודיים ואיניברסיטאות חינוט.
4. להפסיק את המיגבלה על תלמידים מבתי-ספר בשכונות ידועות, לפיה על תלמיד, התלמידים לעבור את מבחני הסקר ב-60%, ואילו בבתי-ספר באזורים "טובים" התלמידים צריכים להוכיח עצמם ב-80%. זו אפלייה.
5. תלמידי תיכון ממשפחות מרובות ילדים יקבלו מענק על-מנת לתמוך בהוריהם.
6. לשכת הסעד חייבת לתמוך בתלמידים ממשפחות מרובות-ילדים בביגוד, בציווד וכו'.
7. לבנות בתי-ספר וגנונים חדשים, לספק ציוד חדיש ומעבדות לכל בתי-הספר, ובמיוחד לבתי-ספר שהוזנחו עד עכשיו.
8. יהיו המורים שילמדו בבתי-ספר בשכונות עוני ובמושבים אך ורק סורים בעלי תעודות של מורה מוסמך להוראה, בכדי לשמור על רמת-לימודים גבוהת.
9. בניית מועדונים חדשים עם ציוד משוכלל.
10. יהיו במועדונים מדריכי-נוער בעלי-הכשרה בססיכולוגיה וסוציולוגיה, שיחיו מוכשרים להבין את הנוער ובעיותיו.